

Aktualna pitanja u zaštiti šuma – moderator: mr. Jasna Molc u uvodu je podsjetila na aktualnu problematiku u zaštiti šuma.

Vesna Ančić **Tunuković** – ističe kako je brojnost hrastove mrežaste stjenice (HMS) na području UŠP Vinkovci reducirana zadnjih par godina, osobito ove godine, zbog kašnjenja razvojnoga ciklusa za više od mjesec dana. Zaraza prošlogodišnjom zimskom generacijom HMS, odnosno odlaganje jajašaca na naličje lista, koja je prethodnih godina započinjala već u četvrtom mjesecu, ove godine je krenula tek krajem svibnja sa značajno smanjenom količinom jajašaca na pojedinim stablima. U ranim ljetnim mjesecima nije bilo vidljivih oštećenja na lisnoj masi, nego tek pojavom druge i treće generacije, krajem sedmog i u osmom mjesecu došlo je do izražaja gubitkom klorofila i boje lista. Višestruko ponavljanje preranog završetka vegetacije negativno utječe na sastojine hrasta lužnjaka i fiziološki ih slabi, premda petogodišnje istraživanje utjecaja ovog štetnika na prirast sastojina i urod žira još uvijek nije potvrdilo ova strahovanja i posljedice štetnog djelovanja.

Nova opažanja ukazuju na poboljšanu situaciju po pitanju brojnosti HMS, vjerojatno uvjetovanu ekstremnim klimatskim prilikama, izmjenom toplih zimskih i hladnih proljetnih mjeseci. No, još uvijek je teško je govoriti o optimističnoj prognozi.

Pojava i razvojne faze HMS praćeni su u klonskoj sjemenskoj plantaži (KSP), koja služi kao ogledni primjer zbog lakše dostupnosti, ali slika zaraze je ista kao i u sastojinama. To se pokazalo i nakon pokusnih tretiranja vršenih na plantaži i u sastojinama, s više bioloških insekticida i traktorskim atomizerima u KSP, a u sastojinama aviotretiranjem insekticidom *Asset*. Na području Europe nema sredstva za zaštitu bilja registriranog za HMS, a *Asset* se pokazao najdjelotvornijim u laboratorijskim uvjetima, prirodni je piretrin i najmanje je štetan za ostale organizme. Stoga je Ministarstvo poljoprivrede odobrilo pokusna tretiranja ovim insekticidom u okviru istraživačkog projekta, a rezultati tretiranja su pokazali djelotvornost na manjim površinama, ali ne i u uvjetima zaraze velikih neprekinutih kompleksa sastojina hrasta lužnjaka.

Nadamo se odgovoru ekosustava na ovog štetnika, što prilagodbom na promijenjene klimatske uvjete kao i djelovanjem određenih parazitoidea i gljivica na redukciju brojnosti populacije HMS.

Domagoj Troha – upotrebom biopreparata na terenu pokazalo se da imaju repelentni učinak. Na terenu je rađeno popunjavanje nakon dovršnog sijeka kontejnerskim sadnicama. 90% sadnica bilo je izvađeno i tretirano „*Chemisolom*“, sredstvom koje se koristi kao barijera (na miris) i vrlo je učinkovito sredstvo. Primitak sadnje tih sadnica je bio 98% na velikom uzorku, što je iznimno uspješno. Bez obzira na skuplje sadnice u startu sadnja kontejnerskih sadnica pokazala se uspješnija i na kraju povoljna bez obzira što je sadnja sadnica golog korijena u startu jeftinija. I popunjavanje nakon dovršnog sijeka je rađeno kontejnerskim sadnicama hrasta lužnjaka.

Prof. dr. sc. **Josip Margaletić** – ističe problem sitnih glodavaca, najbrojnije skupine sitnih sisavaca koji imaju izrazitu sposobnost razmnožavanja te uz kukce i biljne bolesti predstavljaju značajan problem u zaštiti šuma. U, oni su čudo prirode. U prilog tome navodi podatak kako se u literaturi ističe da u idealnim uvjetima 5 pari voluharica, od kojih svaka teži 30 grama u jednoj godini mogu dati potomstvo od nekoliko milijardi jedinki koje zajednički imaju masu od približno 300 tisuća tona. To je problem s kojim se naša šumarska struka sreće u godinama velike brojnosti. Informira o interdisciplinarnim istraživanjima sitnih glodavaca kao rezervoara zoonoza te njihovu štetnom utjecaju na šumsko sjeme i mlade biljke. U istraživanju zoonoza uzorci životinja skupljenih na više lokacija u Republici Hrvatskoj poslani su u međunarodne referentne centre, a rezultati su pokazali raznolikost mikroorganizama kakva je rijetko zabilježena u svijetu, što se povezuje s velikom raznolikošću šumskih zajednica u Hrvatskoj. Rezultati istraživanja su proslijeđeni FSC-u, što je pridonijelo odluci o odobrenju primjene rodenticida u šumama Hrvatske za razdoblje 2018. do 2023. godine. Zamjenske metode rodenticidima su skuplje i dugotrajnije i zahtijevaju veći broj stručnjaka na terenu; one mogu biti raznolike. Znanstvenici s Fakulteta šumarstva i drvne

tehnologije u tijeku su s najnovijim dostignućima iz toga područja u drugim državama, a s najnovijim spoznajama neophodno je upoznati kolege na terenu. Blage zime s nedovoljnim količinama padalina ovim sisavcima stvaraju povoljne uvjete za progresiju te je u primjeni mjera zaštite potrebno djelovati pravovremeno.

Mr. Jasna **Molc** – u posljednje vrijeme primijećena pojava bolesti akutno odumiranje hrasta (prvi nalaz na Hvaru na hrastu crniki), koja datira od sredine prošloga stoljeća i napada sve vrste hrastove. Postoji realna mogućnost pojave i u Hrvatskoj. Simptomi su tekline i lezije, pretpostavka je da se radi o simbiozi bakterija i krasnika.

Doc. dr. sc. Sanja **Perić** – prve tekline primijećene su prije tri godine; uzorci poslani u Veliku Britaniju potvrđuju da se radi o bolesti akutnom odumiranju hrasta. Velika je opasnost da se bolest ne proširi s hrasta crnike na ostale hrastove. U suradnji s Hrvatskim šumama Institut kontinuirano prati zdravstveno stanje hrasta, a provodi se i program posebnog nadzora šesnaest karantenskih štetnika.

Darko **Pleskalt** – mi ovog trenutka ne znamo koja je budućnost jasena. Prognoze nisu optimistične što ne znači da trebamo odustati, trebamo pokušavati. Ističe metodu mikropropagacije gdje iz jednog dijela vrste možemo proizvesti jedinke – kultura tkiva koja se provodi u Hrvatskom šumarskom institutu; ranije primijenjena na divljoj trešnji, a sada se pokušava s poljskim jasenom. Radi se na okularnom determiniranju otpornih jedinki jasena u sastojinama te su podaci s terena dragocjeni. Izabrane jedinke će u laboratoriju biti ponovno zaražene *Chalarom* kako bi se zadržala rezistentnost.

Ante **Slamić** – primjer s područja šumarije Drniš, gdje je u urbanoj šumi crnog bora nakon požara primijećen problem s potkornjakom, ali nažalost sad je utvrđeno da se radi o štitastoj uši.

Dr. sc. Vladimir **Kušan** – u preventivi i monitoringu se ističe prednost daljinskih istraživanja, snimke postoje na geoportalu – metoda je vrlo efikasna za otkrivanje ranih štetnika. Satelitskim snimaka 2014. do 2018. godine utvrđeno je širenje hrastove mrežaste stjenice, smjerovi širenja uz cestu, prometnim pravcima. Informira o suradnji Hrvatskoga šumarskog instituta i Oikona u projektima: spektralna snimanja (spektralna refleksija) jasena i hrasta radi utvrđivanja promjene zdravstvenoga stanja; projekt traje četiri godine.

Natura 2000 i planovi upravljanja – moderatori: prof. dr. sc. Ivan Martinić i Davor Bilović

Prof. dr. sc. Ivica Martinić – kratko predstavlja aktualno stanje provedbe obveza povezanih s ekološkom mrežom Natura 2000 u Hrvatskoj. Ukazuje na obuhvatnost zadaće (38 područja očuvanja značajnih za ptice (POP) i 745 područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS) te složenost obveza za šumarski sektor (šume čine 36,22 % ekološke mreže RH). Predstavlja ključne strateške programe koji se na nacionalnoj razini aktualno provode za upravljanje ekološkom mrežom. Kao najvažniji navodi program „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000“ (nositelj MINGOR) s ciljem pripreme planova upravljanja za najmanje 200 područja (što čini 40 % površine EM) te izradu Programa zaštite, njege i obnove šuma u 7 nacionalnih parkova. Potom informira o donošenju nacionalnog programa financiranja Natura 2000 u RH za razdoblje 2021-2027 (dokument PAO – prioritetni akcijski okvir, Odluka Vlade RH od 6. svibnja 2022.) te programu *Ecomanager* (nositelj Hrvatske šume d.o.o.) koji uključuje pripremu programa gospodarenja za šumske GJ s planom upravljanja područjem EM za 14,89 % Natura 2000 područja u RH (167 GJ) te osposobljavanje šumarskih stručnjaka u zadaćama provedbe obveza slijedom usvojenih programa gospodarenja/planova upravljanja.

Davor Bilović - informira o EU projektu *Ecomanager*, koji se provodi od 1.1.2018. godine do 30.6.2023. godine, vrijednost mu iznosi 136.201.795,88 kn, a odnosi se na izradu ŠGP-ova koji su ujedno i planovi upravljanja područjem ekološke mreže za 167 gospodarskih jedinica. Projektom nisu obuhvaćeni svi ŠGP-ovi koji su ujedno i planovi upravljanja područjem ekološke mreže za to razdoblje pa bi tako u navedenom razdoblju trebalo bi biti dovršeno ukupno 215, a nakon 30.6.2027. godine još 228 takvih ŠGP-ova. Provedba propisa ŠGP-ova kao planova upravljanja područjem ekološke mreže je na šumarijama.

Stjepan Gospočić (MINGOR) - napominje da su temeljem Direktive o pticama i Direktive o staništima izrađena dva pravilnika: Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže i Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova u područjima ekološke mreže. Šumskogospodarski planovi u sklopu ekološke mreže koji su do sad doneseni neće se morati revidirati.

Objašnjava proceduru za ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (OPEM) na primjeru šumske ceste za koju ocjenu prihvatljivosti izrađuje županija.

Marko Radošević - ističe poteškoće koji se pojavljuju kod izrade šumskogospodarskih planova kao planova upravljanja ekološkom mrežom:

- propis etata glavnoga prihoda potrebno je detaljno obrazložiti s obzirom na ciljeve i mjere očuvanja ciljnih vrsta,
- poteškoće kod određivanja smjernica gospodarenja prilikom sanacija sastojina poljskoga jasena,
- poteškoće s kartiranjima stanišnih tipova neobrasloga šumskog zemljišta na terenu u odnosu na podatke na *Bioportalu*,
- poteškoće kod izbora vrsta za konverzije kad je uvjet sadnja autohtonih vrsta značajnih za pojedini stanišni tip (područje Mediterana).

Mr. sc. Ivica Milković - zbog klimatskih promjena postoji potreba za zamjenu vrsta i unošenje nekih novih vrsta, a to koncept Nature 2000 ne dozvoljava.

Dr. sc. Vladimir Kušan napominje da je Pro Silva izradila 50 planova upravljanja za privatne šume.

Oni također izrađuju i Programe zaštite, njege i obnove šuma u nacionalnim parkovima i strogim rezervatima. Za izradu programa za NP i SR treba izraditi detaljnu inventarizaciju tla, lokava,

suhozida, gnjezdilišta ptica i dr. što je vrlo zahtjevan posao, a rok za izradu programa je kratak. Za sve ciljne vrste treba utvrditi mjere i njih treba ugraditi u gospodarenje šumama.

Nazočni su komentirali projekt *Naturavita*, jedan od najvećih projekta zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj, projekt razminiranja, obnove i zaštite šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim i Natura 2000 područjima u dunavsko dravskoj regiji.

Irena Franjić - izlaže o projektu *Karlovac Karst*, korisnik su Hrvatske šume d.o.o., a preko kojeg će se u suradnji s partnerom na projektu, MUP-om razminirati 1.709,06 ha površine šuma i šumskog zemljišta unutar zaštićenih područja i područja ekološke mreže Natura 2000. Također, u planu je i rekonstrukcija 43,60 km zapuštenih protupožarnih prosjeka sa elementima šumske ceste, što će doprinijeti boljoj zaštiti bioraznolikosti. Sadnjom sadnica hrasta kitnjaka na površini od 210,65 ha vratit će se autohtona vegetacija, odnosno sanirati i restaurirati ciljni stanišni tip ilirske hrastovo-grabove šume unutar ekološke mreže Natura 2000.

OKRUGLI STOL:

Dobrobiti članstva inženjera drvne tehnologije u HKIŠDT za pojedince i za struku

Okrugli stol održan je u sklopu Treće konferencije ovlaštenih inženjera šumarstva i drvne tehnologije koja je održana u Šibeniku, 13 – 16. listopada 2022. godine.

Moderatorica okruglog stola: Andreja Čunčić Zorić, *dipl. ing. drv. ind.*, predsjednica razreda inženjera drvne tehnologije u HKIŠDT.

Gosti okruglog stola: Marijana Petir, predsjednica odbora za poljoprivredu Hrvatskog sabora, Silvija Zec, *dipl. ing. šum.*, predsjednica HKIŠDT

Sudionici okruglog stola: mr. sc. Mladen Komac, *dipl. ing.*, prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić (FŠDT), prof. dr. sc. Vlatka Jirouš Rajković (FŠDT), izv. prof. dr. sc. Josip Ištvančić (FŠDT), izv. prof. dr. sc. Zoran Vlaović (FŠDT), izv. prof. dr. sc. Goran Mihulja (FŠDT), Mirjana Jurki, *dipl. ing. drv. ind.*, Josip Janeš, *dipl. ing. drv. ind.*(HŠ doo), Jelena Buconjić *dipl. ing. drv. tehn.*(HŠdoo), Tomislav Lukavski, *dipl. ing. drv. tehn.* (Slavonija DI d.o.o.).

Moderatorica okruglog stola pozdravila je prisutne, a posebno saborsku zastupnicu Marijanu Petir, koja je tijekom svog pozdravnog izlaganja na otvaranju Treće konferencije ovlaštenih inženjera šumarstva i drvne tehnologije prepoznala šumarsku i drvnotehnološku struku kao nositelje razvoja prerade drva i proizvodnje namještaja, naglasivši, da nedovoljno proizvodimo finalne proizvode te da moramo osigurati višu razinu tehnološke opremljenosti proizvodnih pogona i težiti boljoj educiranosti kadrova.

Nakon kratke uvodne riječi predsjednice HKIŠDT-a Silvije Zec, prisutni inženjeri drvne tehnologije imali su priliku u kratkom izlaganju upoznati gđu. Petir sa svojim viđenjem položaja inženjera drvne tehnologije, unutar HKIŠDT-a ali i šire.

Prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić pojasnila je problem položaja ovlaštenih inženjera drvne tehnologije čije postojanje nije prepoznato u društvu. Njihovo djelovanje na poslovima za koje su ovlašteni nije regulirano pravnim propisima te ih obavljaju inženjeri drugih struka. To umanjuje interes inženjera drvne tehnologije za u članjenje u HKIŠDT te utječe na njihov slabiji status i vidljivost struke u društvu. Ukazala je i na dugogodišnje neuspješne pokušaje donošenja Zakona o preradi drva.

Mr. sc. Mladen Komac, upoznao je prisutne kolege s primjerom dobre prakse u Splitsko-dalmatinskoj županiji gdje se njegovim zalaganjem u javnoj nabavi za određene poslove traže ovlašteni inženjeri drvne tehnologije. To je jedan od načina kako možemo mijenjati percepciju o struci.

Težište rasprave sudionika bilo je na trenutnom statusu inženjera drvne struke i mogućnostima da se drvnotehnološku struku učini vidljivijom odnosno kako postići da sadašnjim i budućim inženjerima drvne tehnologije članstvo u HKIŠDT-u bude poželjno i prihvatljivo.

Iz izlaganja gostiju okruglog stola i rasprave koja je pokrenuta među sudionicima pokazalo se da:

- Razred inženjera drvne tehnologije u Hrvatskoj komori inženjera šumarstva i drvne tehnologije ima vrlo mali broj članova, a razlog je uglavnom taj što inženjeri drvne tehnologije ne vide smisao i značenje članstva u strukovnoj komori odnosno nisu prepoznali benefite članstva u istoj;
- potrebno je uložiti dodatan napor kako bi se mlade kolege inženjere nakon završetka studija upoznao s postojanjem i radom HKIŠDT-a, kao i mogućnostima da svojim radom kroz članstvo u HKIŠDT-u kreiraju moguće benefite za sebe i za struku, a samim time i društvo u cjelini;

- inženjeri drvne tehnologije, nažalost, često puta imaju dojam da su današnjim vlasnicima drvoprerađivačkih tvrtki a i ostalim dionicima u sustavu, nepotrebni i neprepoznatljivi;
- poslodavci su često puta nezadovoljni kompetencijama i motiviranošću kadrova koji završavaju obrtničke i strukovne škole kao i studij drvne tehnologije te često zapošljavaju kadrove sa završenim obrazovanjem iz drugih sektora.

Tijekom rasprave istaknuti su i sljedeći primjeri dobre prakse:

- Šumarski fakultet promijenio je ime u Fakultet šumarstva i drvne tehnologije što će sigurno pridonijeti boljoj vidljivosti drvnotehnološke struke
- tijekom prošle godine povećano je zanimanje za upis u razred inženjera drvne tehnologije HKIŠDT-a te je upisano 8 novih članova
- osobnim zalaganjem i prezentacijom kompetencija ovlaštenih inženjera drvne tehnologije može se utjecati na promjenu situacije u lokalnoj zajednici i omogućiti ovlaštenim inženjerima sudjelovanje u provedbi javne nabave vezano za opremanje škola, vrtića, javnih prostora.

Zajednički je zaključak svih sudionika okruglog stola da je važno mijenjati sliku o struci, drvnom sektoru i uporabi drva – prvo kod nas samih, a zatim i kod ostalih dionika u društvu.

U tom smislu, neke od mogućih aktivnosti kojima se kratkoročno i dugoročno može unaprijediti stanje unutar razreda inženjera drvne tehnologije su:

- kroz strukturu HKIŠDT-a aktivnije sudjelovati u promociji struke i predlagati rješenja vezano za promjenu uloge ovlaštenih inženjera drvne tehnologije i njihove ovlasti kroz izmjene i dopune postojeće zakonske regulative (Zakon o javnoj nabavi, Zakon o šumama);
- otvoriti mogućnosti za rad ovlaštenih inženjera drvne tehnologije na poslovima vezano uz zaštitu okoliša, natječaje u kojima se dodjeljuju državne potpore za projekte u drvnom sektoru, vezano uz zelenu javnu nabavu, poslove sudskih vještaka i slično;
- uvesti licenciranje proizvođača namještaja i prerade drva;
- omogućiti izmjenu pečata za ovlaštene inženjere u Razredu inženjera drvne tehnologije tako da glase na ime inženjera, a ne na tvrtku u kojoj je inženjer zaposlen odnosno omogućiti mogućnost izbora samo na fizičku osobu ili fizičku i pravnu osobu
- kod resornog ministarstva lobirati vezano za donošenje zakonske regulative kojom bi se uredilo stanje u sektoru – kroz postojeće zakone (Zakon o javnoj nabavi, Zakon o HKIŠDT, Zakon o šumama) regulirati poslove u drvnom sektoru koje mogu obavljati samo ovlašteni inženjeri drvne tehnologije, tu se prije svega misli na poslove projektiranja i nadzora projekata čime bi se zaštitila struka i povećalo zanimanje za članstvo u Komori;
- kroz HKIŠDT pronaći poveznice s ostalim komorama (Hrvatskom komorom arhitekata, Hrvatskom komorom inženjera građevinarstva i sl.) kao i kroz EU regulative vezano za način rada i organiziranja inženjera u susjednim državama članicama EU (Austrija, Italija, Slovenija,...).

Sudionici okruglog stola naglasili su kako je iznimno važno da u svim aktivnostima vezano za dobrobit članstva u Razredu inženjera drvne tehnologije HKIŠDT-a veliku ulogu ima rad samih inženjera drvne tehnologije kojima je zadatak dodatno kontinuirano raditi na promicanju struke, kako bi svi dionici društva, od vrtića, škola i fakulteta, a posebno poslodavci, tijela državne i lokalne uprave prepoznali važnost uloge drvne struke za rast i razvoj gospodarstva i društva u cjelini.

Inspekcijski nadzor u šumarstvu

Andelko Grospić, voditelj Službe šumarske inspekcije – ukratko predstavlja osnivanje, ustroj i nadležnosti Državnoga inspektorata, s naglaskom na poslovima šumarske inspekcije.

Kada je riječ o provođenju cjelovitoga nadzora, pojašnjava kako je riječ o nadzoru sve poslovne dokumentacije nadziranoga subjekta (i to na razini gospodarske jedinice) – razduženja ŠGP-a, dokumenata na temelju kojih je to učinjeno, realizacije operativnih godišnjih planova i ostalo.

Ističe kako su najčešći prekršaji uočeni u inspekcijskom nadzoru vezani uz poštivanje odredbi članka 36. i 37. Zakona o šumama.

Navodi kako postoji koordinacija u obavljanju nadzora između pojedinih sektora/službi inspektorata. Takva suradnja postoji i s drugim državnim tijelima i institucijama (MUP, Carinska uprava, porezna uprava i slično).

Revizija ŠGP – rokovi, s naglaskom na izvanredne revizije šumskogospodarskih planova – objašnjena je dinamika izrade šumskogospodarskih planova i način gospodarenja do odobrenja šumskogospodarskog plana te razlozi izrade izvanrednih revizija šumskogospodarskih planova. U praksi je šumarska inspekcija najčešće nalagala izradu izvanrednih revizija u slučajevima kalamiteta uzrokovanih vremenskim nepogodama i štetnicima.

U raspravi je istaknuta problematika poskupljenja i povećane potražnje za ogrjevnim drvetom, koja je zasigurno utjecala na povećani broj ilegalnih sječa. Postavljeno je pitanje funkcioniranja sustava i istaknuto loše stanje u privatnim šumama (Karlovac, Sisak, Učka,...).

Dalibor Hatić – ističe primjer dobre suradnje kod krčenja šuma u svrhu izgradnja plinovoda, kada je konzorcij u kojemu je sudjelovao u izvođenju radova uveo praksu obavješćavanja i kontrola u suradnji s policijom.

Poduzetništvo u šumarstvu

Dalibor Hatić ističe korijen riječi poduzetništvo - poduzeti.

Također, jedna od definicija šumarstva kao djelatnosti bi bila: *Šumarstvo je znanost i umijeće gospodarenja šumskim bogatstvima (s naglaskom na „šumska bogatstva“)*. Smatra kako šumarska struka nedovoljno eksploatira mogućnosti koje nam se otvaraju u poduzetništvu; treba osmisliti kako iskoristiti te mogućnosti. Primjer je promicanje ekoturizma. Posebno u posljednje vrijeme, vidljive su zdravstvene i emocionalne blagodati boravka u šumi; osim šumarima, svima je lijepo u šumi.

Kao primjer mogućnosti navodi i nove angažmane instituta Oikon, kojemu je na čelu. Surađuju u projektima s ESA – om (Europskom svemirskom agencijom) te preko EARSC-a (udruženje europskih firmi koje se bavi daljinskim istraživanjima) na definiranju nove strategije praćenja stanja šuma u Europi. Brojne su prilike za šumarske stručnjake u raznim sferama poslovnog života, primjerice: u inženjerstvu, raznim tehnologijama, daljinskim istraživanjima, GIS-u, analitici, planiranju i programiranju, upravljanju zaštićenim područjima, upravljanju općenito jer su šumari u svom velikom dijelu stručnosti upravo manageri.

Šumarskim stručnjacima u nastupu i prikazivanju svojih vrijednosti te u raspravama s osobama koje nisu šumarske struke nedostaje sigurnosti, hrabrosti, samopouzdanja i osjećaja samovrijednosti.

Ističe iskustvo u 24 godine postojanja Oikona - najbolji menadžeri su bili šumari! Na fakultetu steknemo znanje, odnos koji je primjenjiv u poduzetništvu i na poslovima koji nisu vezani za šumarstvo.

Trebamo se maknuti od drveta, kubika kad razmišljamo o mogućnostima koje nam se otvaraju.

Ovi projekti koji se danas rade preko EU fondova kao što su razminiranje, obnova staništa, zaštita prirode su osmišljeni prije 12 godina i nitko nije mogao tada ni zamisliti o kakvim projektima je riječ i kojim iznosima (miliardu i 350 mil.kn! samo za projekte koje provode HŠ d.o.o., a tu su još i razni drugi slični projekti koje provode drugi dionici u sektoru). Ti projekti su tada bili samo ideje, tako da su ideje jako bitne, a treba računati i na vrijeme i kapacitete za njihovu realizaciju.

Prof. dr. sc. Ivan Martinić ističe uvođenje kurikulumata menadžment i poduzetništvo u fakultetskoj nastavi uvođenjem bolonjskoga procesa 2006. godine. Osim do sada spomenutih mogućnosti rada, tu je i lanac proizvodnje biomase i naravno stručne šumarske usluge.

Marko Zorić - predmet poduzetništvo postoji, ali nije dovoljno došao do izražaja. Puno je prostora i mogućnosti zapošljavanja i izvan HŠ d.o.o.

Dalibor Hatić na pitanje o broju zaposlenih i prosjeku plaće navodi kako trenutno ima oko 80 zaposlenih, 17 različitih struka; 92% zaposlenika je visoke stručne spreme, 65% žena, 12 doktora znanosti. Prosječni neto prihod zaposlenika je oko 9 tis. kn, pri čemu žene u prosjeku imaju veći prihod nego muškarci.

S obzirom da je trenutno oko 95% prihoda u šumarstvu od prodaje drvnih sortimenata, Hatić smatra kako ljude u poduzetništvo tjera potreba za promjenom, želja za kreativnošću, želja za nečim drugačijim, radoznalost, spremnost na rizik. Ako ne razmišljamo o promjenama danas, sutra nam neće biti bolje. Trenutačno ljudi jako dobro žive, ali to vjerojatno neće trajati dugo. Jedan od primjera je spačvanska šuma, dosta nepovoljne dobne strukture. Nakon sječe glavnoga prihoda, umanjit će se prihod od drvnih sortimenata, a pojavit će se veliki trošak na uzgojnim radovima na istim površinama!

Kad su osnovane HŠ d.o.o su imali 17 tis. zaposlenih, a danas je 8 tis. Tada su imale naglašeniju socijalnu funkciju, danas ne više toliku.

Silvija Zec – ističe važnost teme poduzetništva i novih mogućnosti koje nam se pružaju u sektoru i izvan njega, zbog čega je tema i uvrštena u program Konferencije. Moderator je izabran zbog iskustva od već 24 godine u poduzetništvu i zapošljavanja 80, pretežno visokoobrazovanih ljudi, za koje sigurno nije jednostavno i treba znati osigurati plaću svaki mjesec.